

Obsah

O autorkách	15
Predslov	19
Úvodné slovo	21
I. Od mýtov a tabu k právnym normám: Historický vývoj právnej regulácie asistovanej reprodukcie a najlepší záujem dieťaťa (Lilla Garayová)	23
1. Úvod	23
2. Historický vývoj asistovanej reprodukcie	24
2.1. Antika	24
2.2. Stredovek	26
2.3. Raný novovek	29
2.4. Rané pokusy a vedecké základy (18. – 19. storočie)	31
2.5. Nástup moderných technológií (20. storočie)	32
3. Globálne trendy a rozdiely v regulácii ART	37
4. Etické a právne dilemy asistovanej reprodukcie v kontexte práv dieťaťa	39
5. Uplatnenie princípu najlepšieho záujmu dieťaťa v ART	47
5.1. Medzinárodný rámec a vývoj princípu	47
5.2. Národná implementácia princípu BIC v oblasti ART	48
5.3. Posilnenie práv dieťaťa a budúce trendy	50
6. Záver	51
II. Plodnosť a neplodnosť (Lenka Rybánska)	57
1. Úvod	57
2. Historický pohľad na plodnosť	58
3. Plodnosť ako demografický jav	59
3.1. Medzinárodné porovnanie plodnosti a pôrodnosti na úrovni Európskej únie	62
3.2. Prognóza úhrnnej plodnosti do roku 2100	63
4. Plodnosť z medicínskeho hľadiska	64
4.1. Kľúčové faktory plodnosti	66
5. Neplodnosť z medicínskeho hľadiska	66
5.1. Kľúčové príčiny neplodnosti	67
6. Záver	68
III. Diagnostický proces neplodnosti (Lenka Rybánska)	71
1. Úvod	71
2. Anamnéza oboch partnerov	72
3. Hormonálny profil ženy + AMH	73
4. Ultrazvukové a gynekologické vyšetrenie ženy	77

5. Spermioqram	78
6. Postkoitálny test	80
7. Vyšetrenie priechodnosti vajcovodov	81
8. Záver	82

IV. Asistovaná reprodukcia (Lenka Rybánska) 85

1. Úvod	85
2. Historický prehľad začiatkov IVF a vybrané prelomové udalosti	87
3. Záver	91

V. Prehľad aktuálnych techník asistovanej reprodukcie (Lenka Rybánska) 93

1. Úvod	93
2. Intrauterinná inseminácia	94
3. <i>In vitro</i> fertilizácia	95
3.1. Indikácie na IVF	95
3.2. Kontraindikácie IVF	97
3.3. Priebeh IVF	97
4. Fertilitu zachovávajúce zákroky	110
4.1. Onkofertilita	110
4.2. Fertilitu zachovávajúce zákroky pri endometrióze	111
4.3. <i>Social freezing</i>	112
4.4. Mrazenie testikulárneho a ovariálneho tkaniva	114
5. Darcovstvo oocytov a spermií	116
6. Záver	120

VI. Adjuvantná liečba pri IVF (Lenka Rybánska) 126

1. Úvod	126
2. Doplnkové diagnostické testy	127
3. Špecifické doplnky liečby v embryologickom laboratóriu	131
4. Doplnky hormonálnej liečby	134
5. Záver	137

VII. Komplikácie IVF (Lenka Rybánska) 143

1. Úvod	143
2. Bezprostredné komplikácie IVF	144
2.1. Ovariálny hyperstimulačný syndróm	144
2.2. Viacplodová gravidita	147
2.3. Poranenie pri odbere oocytov	148
2.4. Mimomaternicové tehotenstvo	148
3. Perinatologické a neonatologické komplikácie IVF liečby	148
3.1. Rizikové faktory zo strany matky	150
3.2. Rizikové faktory vyplývajúce z <i>in vitro</i> fertilizácie	151
3.3. Vplyv samotnej neplodnosti párov podstupujúcich IVF	154
4. Dlhodobé následky asistovanej reprodukcie pre dieťa po IVF	155
4.1. Kardiovaskulárne riziko u detí po <i>in vitro</i> fertilizácii	156
4.2. Onkologické ochorenia u detí po <i>in vitro</i> fertilizácii	157

4.3. Poruchy pozornosti, hyperaktivita a poruchy autistického spektra	157
4.4. Reprodukčné funkcie detí narodených po IVF	157
4.5. Astma a epilepsia u detí narodených po IVF	158
4.6. Zdravotné riziká detí narodených po PGT	159
4.7. Psychické poruchy u detí narodených po IVF	159
4.8. Onkologické ochorenia u žien podstupujúcich asistovanú reprodukciu	159
5. Záver	160
VIII. Predimplantačné genetické testovanie (Lenka Rybánska)	165
1. Úvod	165
2. Priebeh PGT	167
3. Biopsia embrya	167
4. PGT-A	168
4.1. Indikácie na PGT-A	169
4.2. Výsledok PGT-A	169
4.3. Hlavné nevýhody PGT-A	171
5. PGT-M a PGT-SR	171
5.1. Indikácie vyšetrenia PGT-M a PGT-SR	172
6. Neinvazívne genetické testovanie	172
7. Záver	172
IX. Umelá inteligencia v asistovanej reprodukcii (Lenka Rybánska)	175
1. Úvod	175
2. AI pri hodnotení kvality oocytov	176
3. AI pri hodnotení kvality spermií	178
4. AI pri hodnotení kvality embryí	179
5. AI pri optimalizácii hormonálnej stimulácie	180
6. AI v predikcii úspešnosti liečby	180
7. Etické a právne aspekty AI a možné chyby a obmedzenia AI	180
8. Záver	182
X. Psychosociálne aspekty asistovanej reprodukcie (Lenka Rybánska)	185
1. Úvod	185
2. Spoločenské postavenie neplodného páru	186
3. Vývoj osobného prežívania faktu neplodnosti v čase	187
3.1. Popieranie a šok	188
3.2. Hnev a pocit viny	188
3.3. Závist	188
3.4. Smútok	189
3.5. Prijatie	189
4. Psychické prežívanie neplodnosti u žien a mužov	189
5. Sociálne vzťahy a neplodnosť	192
6. Záver	192
XI. Národný register asistovanej reprodukcie (Lenka Rybánska)	195
1. Úvod	195

2. Základné počty IVF cyklov na Slovensku	197
3. Úspešnosť <i>in vitro</i> fertilizácie na Slovensku	198
4. Indikácia na IVF podľa zaslaných hlásení	199
5. ICSI cyklus a počty transferovaných embryí	199
6. Záver	200

XII. IVF v Európe, štatistika Európskej spoločnosti pre reprodukčnú medicínu (Lenka Rybánska)

1. Úvod	201
2. Základné počty IVF cyklov	202
3. Úspešnosť IVF cyklov	203
4. Vývoj počtu transferovaných embryí	204
5. Pomer IVF vs. ICSI pri oplodnení oocyту	205
6. Cezhraničná zdravotná starostlivosť	206
7. Komplikácie hlásené po IVF	206
8. PGT a fertilitu zachovávajúce zákroky	206
9. Záver	207

XIII. Medzinárodná regulácia asistovanej reprodukcie (Lilla Garayová)

1. Úvod	211
2. Medzinárodný právny rámec	212
3. Porovnávací analýza právnych rámcov vo vybraných krajinách	215
4. Osvedčené medzinárodné postupy z pohľadu ochrany práv detí	249
5. Dopady regulácie ART na cezhraničné reprodukčné postupy	252
6. Záver	254

XIV. Regulácia ART na Slovensku (Andrea Erdősová)

1. Úvod	262
2. Asistovaná reprodukcia a etické aspekty rodičovstva	262
3. História asistovanej reprodukcie vo svete a na Slovensku	264
4. Vývoj právnej úpravy asistovanej reprodukcie na Slovensku	265
5. Aktuálny stav legislatívy v Slovenskej republike v otázkach ART	266
6. Cezhraničná starostlivosť a národné registre	269
7. Výhrada svedomia	270
8. Aktuálne postupy asistovanej reprodukcie v centrách umelého oplodnenia na Slovensku	271
9. Záver	272

XV. Právna úprava a podmienky asistovanej reprodukcie v Českej republike (Andrea Erdősová)

1. Úvod	276
2. Legislatívne zázemie pre asistovanú reprodukciu	277
3. Oplodnenie spermiami zomrelého manžela	279
4. Právo poznať svoj genetický pôvod vs. anonymizácia darcov	282
5. Záver	288

XVI. Právo stať aj nestáť sa rodičom (Andrea Erdősová)	291
1. Úvod	291
2. Garancia práva na rodičovstvo	291
3. Judikatúra ESLP	292
4. Záver	297
XVII. Anonymita darcov v asistovanej reprodukcii (Lilla Garayová)	300
1. Úvod	300
2. Pôvod anonymity darcov v asistovanej reprodukcii	301
3. Medzinárodný právny rámec	305
4. Kľúčové súdne rozhodnutia formujúce legislatívu	309
5. Etické a psychologické aspekty anonymného darcovstva	311
6. Záver	313
XVIII. Posmrtná reprodukcia a jej právne a etické dilemy (Lilla Garayová)	317
1. Úvod	317
2. Právny rámec posmrtnej reprodukcie	318
2.1. Úplný zákaz posmrtnej reprodukcie	319
2.2. Povolenie len s výslovným súhlasom	323
2.3. Povolenie na základe predpokladaného súhlasu	325
2.4. Absencia osobitnej úpravy	326
3. Etické dilemy posmrtnej reprodukcie	329
3.1. Súhlas zosnulého a telesná integrita	329
3.2. Práva a záujem dieťaťa	330
3.3. Morálne a filozofické aspekty reprodukcie po smrti	332
4. Prípadové štúdie	333
4.1. Francúzsko: Prípady Parpalaix (1984) a zákaz posmrtnej reprodukcie	333
4.2. Spojené kráľovstvo: Prípady Diane Blood (1997) – boj vdovy za právo na dieťa	334
4.3. Izrael: Posmrtná reprodukcia vojakov a postmortálne starorodičovstvo	336
4.4. Spojené štáty: Prípady kadeta Petra Zhua (2019)	338
4.5. Ukrajina: Legalizácia posmrtnej reprodukcie padlých vojakov (2022 – 2023)	339
5. Záver	340
XIX. Právo a budúcnosť umelej reprodukcie – kam smeruje právo v ére biotechnológií? (Lilla Garayová)	346
1. Úvod	346
2. Právne výzvy spojené s umelou reprodukciou	347
2.1. Tradičné právne princípy vs. nové reality reprodukcie	348
2.2. Nedostatky súčasných legislatív a potreba reformy	349
3. Technologický pokrok v oblasti reprodukcie	350
3.1. Zavedené metódy asistovanej reprodukcie	351
3.2. Nové a experimentálne reprodukčné technológie	352
4. Etické a spoločenské dôsledky	357
4.1. Práva dieťaťa počatého umelou cestou	357
4.2. Autonómia jednotlivca vs. spoločenské limity	358

4.3. Rodové a spoločenské aspekty	360
5. Budúce scenáre a potreba právnej adaptácie	362
5.1. Nové princípy určovania rodičovstva	362
5.2. Návrhy na reformu právnej úpravy	363
6. Záver	365
XX. Právne a etické aspekty genetickej editácie v oblasti asistovanej reprodukcie (Lilla Garayová)	369
1. Úvod	369
2. Génová editácia a asistovaná reprodukcia – technologický prelom	370
3. Etické otázky genetickej editácie v reprodukcii	371
4. Medzinárodnoprávny rámec a bioetické normy	377
5. Národné zákony a slovenská perspektíva	385
6. Odporúčania WHO a iniciatívy vedeckej obce	388
7. Možné scenáre a budúca právna úprava	389
8. Záver	391
XXI. Náhradné materstvo (Andrea Erdősová)	396
1. Úvod	396
2. Dôvody a typológia surogačného materstva	396
3. Historický kontext náhradného materstva	398
4. Bioetický kontext surogačného materstva	399
5. Právna úprava náhradného materstva z globálneho hľadiska	401
6. Poradné stanovisko ESLP	403
7. Záver	404
XXII. Náhradné materstvo vo svetle zodpovednostných mechanizmov, neistôt a možných riešení (Andrea Erdősová)	408
1. Úvod	408
2. Aktuálna právna úprava náhradného materstva v ČR	409
3. Matka je v Českej republike istá, platí rímska zásada	410
4. Neisté otázky – riešenia v zmluve?	412
5. <i>Vigilantibus iura</i>	413
6. Strata šancí	415
7. Systém štrasburského práva na spravodlivé zadostučinenie	416
8. Dôsledky žalôb o náhradu škody pri surogačnom materstve v praxi	417
9. Záver	418
XXIII. Aká je „cena“ náhradného materstva a ako je to s altruizmom darcovstva a suverenitou štátov pri úprave otázok surogačného materstva? (Andrea Erdősová)	421
1. Úvod	421
2. Altruizmus ako východisko surogačného materstva	422
3. Komerčné náhradné materstvo	423
4. „Súdny aktivizmus“	427
5. Princípy suverenity štátov a citlivé otázky s absenciou konsenzu	429

6. Aktuálny stav v Českej republike, bioetické a právne konzekvencie	430
7. Záver	430

XXIV. Surogačné materstvo v kontexte informovaného súhlasu, autonómie a dôstojnosti (Andrea Erdősová) 433

1. Úvod	433
2. Rodičovská filiácia	434
3. Bioetický prehľad	435
4. Bioetické obavy o náhradnú matku	437
5. Pojem informovaného súhlasu v dohodách o náhradnom materstve	439
6. Príklad dobrej praxe a otázky, ktoré sa vyskytujú v súvislosti s informovaným súhlasom	441
7. Zahraničné náhradné materstvá a ich dôsledky	442
8. Výzvy pri cezhraničnom uznávaní rodičovstva pri náhradnom materstve	443
9. Záver	445

XXV. Právne postavenie embrya (Andrea Erdősová) 449

1. Úvod	449
2. Čo je to vlastne embryo?	451
3. Potreba redefinície embrya	452
4. Európsky základ nadnárodnej ochrany	453
5. Záver	455

Zoznam skratiek 459

Vlastné vízie top odborníkov 461